

je bodo tudi Slovenci in Hrvati z veseljem oklenili.

Zadnjič smo rekli par besedij o učinkih naše sprave in zastavili vprašanje: Komu neki koristi? Ali kateri izmed obeh še obstoječih strank, ali narodu samemu? Odgovor smo pustili začasno nerešen. V zadnji številki pa »Glasnik«, glasilo krščansko-socialnih delavcev, odgovarja na vprašanje: »Ali koristi narodna sprava tudi delavcem?« Odločno trdi, da ne, temveč da je le v veliko kvar razvoju krščansko-socialnih teženj, ker so konsumna društva na podlagi sprave omejena in zvezana. S tem se stotine ubogih revežev žrtvuje posamnim oderuhom. Med drugim piše omenjeni list:

»Če bi bili deželni poslanci obeh strank izjavili vsak za-se, da ne bodo ustanavljali konsumnih društev — slobodno jim! To so smeli in sicer brez škode, ker dozdej še nismo čuli, da bi bil kak deželni poslanec imel kaj posla pri ustanavljanju takih društev. Naravnost smešno pa je, če ti možje, ki vkljub vsi spravi tiče v Heinovih mrežah in s tem še vedno vzdržujejo Šveglovo samodržstvo na Kranjskem, hočejo gospodovati ljudstvu in mu narekavati, kaj sme v svojo gospodarsko korist. Dokler se ti možje ne bodo oprostili vladnih in nemško-liberalnih spon, dokler ne bodo sami svoji gospodarji, jih ne moremo upoštevati. Če to gospodom ni všeč, nič ne dene; nam ni za posamezne osebe, marveč nam je zato, da se izvršuje naš program v korist delavskih stanov. Če bodo hoteli, jim porečemo še kaj drugega. Mi krščansko-socialni delavci smo narodni iz prepričanja in nas naše vladajoče stranke tudi s sklepi, namerjenimi proti nam, ne bodo raznarodile. Mi, ki smo v resnici in v interesu celega naroda želeli sprave, da bi mogli vzajemno delovati na socialnem polju, vidimo danes, da smo prevarjeni, in da nam ne kaže drugega kakor samovlastno na svojo pest organizovati delavce na socialno-gospodarskem in političnem polju. Narodna sprava, katere smo se veselili, nam ni v korist, kakor tudi ne celemu narodu, — ker je to le sprava za narodno spanje, ne pa za narodno delo. Iz tega moremo sklepati, da delavcem narodna »sprava« ne bode koristila, kakor smo preje pričakovali. No, vsaka šola ima svoje skušnje. Bog daj, da bi nas bila ta izkušnja naučila vsaj to, da si moramo prijateljev še le pridobiti in sicer z odločnim delovanjem na gospodarskem polju.«

Tem besedam se ne da ugovarjati. A dvomiti smemo, bodo-li našle odprta ušesa, še bolj pa, bodo-li našle primeren praktičen

odmev. Saj sem zadnjič dokazal, da si nobeden ne upa začeti delati, da je »kranjski molk« — osodepoln!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Grof Thun vabi k sebi Nemce in Čehe, da bi se z njimi razgovarjal o spravi. Vendar izmed Nemcev so se odzvali povabilu samo veleposestniki. Druge stranke nočejo nič vedeti o spravi, dokler se ne odpravijo jezikovne naredbe. Grof Thun pač iz same ljubavi do Nemcev ne bo zapustil pravičnih poti.

Gališko. Gališko ljudstvo je dalo duška oderuškim židom tudi v dejanju. Zato so se odredila za nekatere okraje obsedno stanje, nagla sodba in prepoved raznih časnikov. Ali se bodo s takimi sredstvi nasitili lačni želodci ubogega ljudstva?

Štajarsko. Splošne volitve za graški mestni zastop so že razpisane in se bodo vršile 13., 20. in 27. septembra. Kandidirali bodo vsi bivši mestni odborniki, le krščanskih socialcev se hočejo iznebiti, ker nočejo trobiti v velikonemški rog.

Primorsko. Pri občinskih volitvah v Šempetru je na celi črti sijajno zmagala krščansko-socialna stranka. Živeli krščanski Šempeterci! — V Višnjaju v Istri, v kateri občini so gospodarili doslej Lahoni, je hrvaška stranka zmagala v dveh razredih. Slava zavednim volilcem! — V Sežanu je bila v nedeljo velikanska pevka slavnost, seveda slovenska. Na 8000 ljudi je bilo navzočih.

Vnanje države.

Vojska. Španija je poražena! Brodovje v zalivu Santiago de Cuba je uničeno, poveljnik Cervera ujet in ranjen, nad 1600 vojakov je v oblasti Amerikancev, več stotin jih je mrtvih in ranjenih. Admiral Cervera je nameraval ubežati z brodovjem iz zaliva, a ni se mu posrečilo. Ameriški admiral mu je zastavil pot ter uničil brodovje. Amerikanci kar plavajo v veselju radi te zmage, a na Španjskem vlada žalost nad ponižanjem in uporna jeza nad sedanjim ministerstvom, ki je s svojo počasnostjo in kratkovidnostjo mnogo zakrivilo pri tej nesreči. Tudi na suhem v obrambi mesta Santiago se godi Španjcem slabo.

Italijansko. Novo ministerstvo je sestavil general Pelloux. Naloga mu bo, pomiriti duhove, kolikor le hitro mogoče. Zato bo odpravljeno obsedno stanje in zaustavljeni listi bodo smeli zopet izhajati.

Francosko. Ker se govori, da misli jeden del ameriškega brodovja pripluti k španjskemu obrežju, odredila je francoska vlada, da pošlje tudi ona tje svoje brodovje in pazi, da Amerikanci ne postanejo predrzni. — Radikalec Brisson je sestavil novo vlado. V ministerstvu so zastopani tudi socialisti. Ruskemu zavezniku ministerstvo ni po volji in tudi domačemu predsedniku Foru ne. Bržkone se itak ne bo dolgo obdržalo, ker si ne bo moglo pridobiti v zbornici stalne večine.

Cerkvene zadeve.

Pri Sv. Pavlu v Rimu.

Spisal dr. Fr. K.

(Dalje.)

Na grobu tega apostola nam se nehoté vrine misel: Ta apostol je tako neznansko veliko storil in pretrpel za Kristusovo vero, mi pa tako malo!

Kako prepričevalno in neustrašljivo je on spoznaval in oznanjeval krščansko vero, rekši: »Vem, komu verujem,« mi se pa sramujemo ravno tiste vere ali jo smatramo le kot postransko, malovredno reč! V svojem delovanju je pač res Pavel skoro nedosežen, a posnema ga lahko vsakdo, bodisi z dobro vzgojo otrok, z lepim vzgledom, s podpiranjem dobrega tiska in raznih naprav za razširjanje in utrjenje krščanske vere. — Na grobu Pavlovem se vzbudi krščanskemu srcu tudi vroča želja, da bi se vsa ljudstva čim prej oklenila jednozveličavne cerkve Kristusove. Pavlova cerkev nas sama na to spominja, ker so jo, rekel bi, vsi narodi pomagali zidati.

Nad velikim oltarjem nosijo štirje dragoceni stebri marmornat baldahin, ki je iz l. 1285. Ti stebri so iz rumenkastega alabastra, a podaril jih je podkralj egiptovski, ki je turške vere. Vredno si je ogledati tudi štiriozglato podnožje teh stebrov. Obloženo je z zelenkastimi ploščami dragega kamena malahita. Te dragocene plošče so darilo ruskega carja Nikolaja I.

Od velikega oltarja gremo po sredini cerkve k velikim vratom, da odtod z očesom premerimo celo cerkev.

Judita: »Kaj bode z nami?« — Maron pa reče: »Ali ni nihče kristjanom pomagal?«

»Nihče,« odgovori Ali. »Ko sem videl, da ne morem nič pomagati, sem naglo šel k turškemu častniku in vojakom, in jih prosil, naj branijo nedolžne kristjane. A vojaki so se mi posmehovali in rekli, da nimajo zato nobenega povelja. Šli so sicer pred vrata. A gledali so hladnokrvno nečloveško klanje, dokler tudi njim ni oni strašni glas zaklical: »Naprej! Pobijte te kristjanske pse! Nobeden ne sme uiti!« In vojaki so ubogali in vsakega pobili z bajoneti, ki je hotel bežati v mesto.»

»Ali,« reče Maron ves razjarjen, »kdo je bil tisti, ki je vojakom to zapovedal?«

Ali obledi rekoč: »Moj lastni oče!«

»Vaš oče?« se zavzamejo udova in njena otroka.

»Da, moj oče,« ponavlja tresoč se Ali. »Moj oče je kriv prelivanja krvi. On je množice navduševal v prerokovem imenu za to mesarsko klanje. On je vojake odvrnil od njihove dolžnosti. On ni prej miroval, dokler ni bil zadnji fantek, ki je ranjen še plezal po tleh, napičen na bajonet.«

»Maron!« reče udova preplašena in stopi za korak od mladega Turka, »Maron, ali si slišal? Njegov oče, oče tvojega prijatelja je pomoril kristjane in ti ...«

»Mati,« odgovori Maron, »jaz sem ti že

povedal, da Ali ni takšen, kakor njegov oče. Njemu se stodi to očetovo dejanje.«

»Jeli to res, Ali?« se obrne udova z vprašajočim pogledom na Alija.

»Da, gospa,« odvrne žalostno Ali, »Maron govori resnico. Meni mrzi moj oče in njegovo okrutno ravnanje s kristjani; meni mrzi moj brat Hakem, ki je z lastno roko umoril kakih 30 kristjanov; meni mrzijo vsi mohamedani, kojim vera zapoveduje take zločine.«

»Če je tako,« reče zdaj pomirjena vdova, »tedaj sme biti Maron res vaš prijatelj. In vi zdaj tudi lahko z nami molite; kajti molitev, ljubi otroci, nam je v tem času najbolj potrebna, da gremo dobro pripravljeni v mučeniško smrt.«

Udova poklekne zdaj pred podobo Križanega in njegove sv. Matere ter začne glasno in s sklenjenima rokama moliti litanije Matere božje, apostolsko vero in pa »Pod tvojo pomoč pribežimo«. Maron in Judita poklekata zraven matere. Gotovo še niso nikdar tako pobožno in goreče molili, kakor zdaj, ko se je začelo prvo krvavo preganjanje. Za njimi je stal Ali. Nekaj časa ne ve, kaj bi storil. Bi naj ostal in s kristjani molil, ali bi naj odšel? Saj še ni bil kristjan, pa tudi mohamedan ni bil več. Proseči glasovi pobožne družine mu ganejo srce. Na tistem

poklekne in pobesi glavo ter resno in pazno posluša krščanske molitve, ki jih prvokrat sliši. Dolgo je tako klečal, ko se naenkrat zasliši od daleč krik in zmedeni glasovi. Prestrašen skoči po koncu in zavpije:

»Kaj je to? Menda že pridejo sem!«

Tudi udova in njena otroka so vstali in plaho poslušali. Vedno bolj se je bližal krik in vedno natančneje so se slišali divji glasovi: »Smrt kristjanom!« Zdaj zaslišijo tudi prestrašeno vpitje svojih sosedov, ki so vrata zapirali pred množico. Tudi Maron in Ali zapahmeta vrata. Hrup je prihajal vedno bližje kakor tuljenje izstradanih volkov. Vmes streli in klicanje na pomoč ali pa smrtno ječanje umirajočih. Zdaj se drvi divja tolpa mimo hiše, potem pa postane zopet vse mirno in tiho.

Ko zunaj vse potihne, reče Ali: »Pustite me iz hiše. Jaz moram videti, kaj se je zgodilo.«

»Jaz grem s teboj,« se oglasi odločno Maron.

»Ne, ne, ostani tukaj,« ga prosi Ali. »Varuj mater in sestro! Ako zvem, da vam doma preti nevarnost, tedaj zopet pridem, da vas rešim.«

(Dalje prih.)